

GRANANJE

VRSTE GRANANJA

Heterogenost polimera:

- molekulska masa
- mikrostruktura (izomerija glava-rep, taktnost, cis-trans...)
- sastav
- grananje

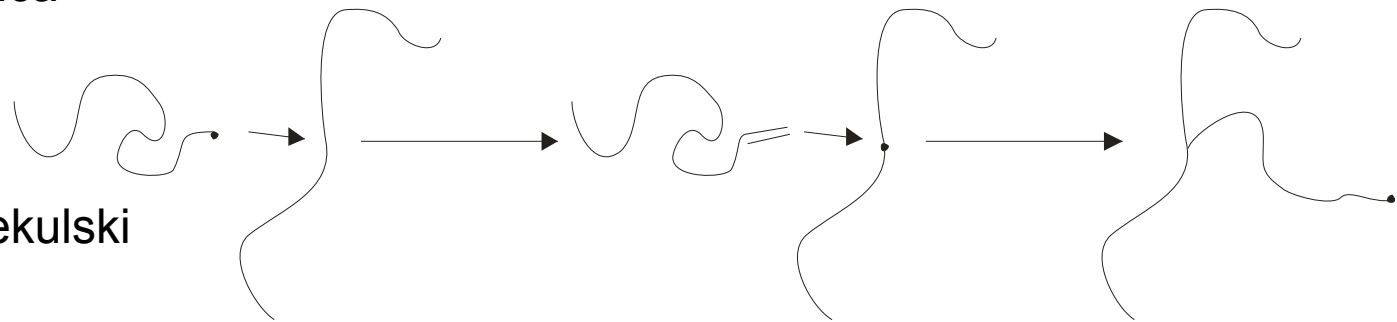
GRANANJE

VRSTE GRANANJA

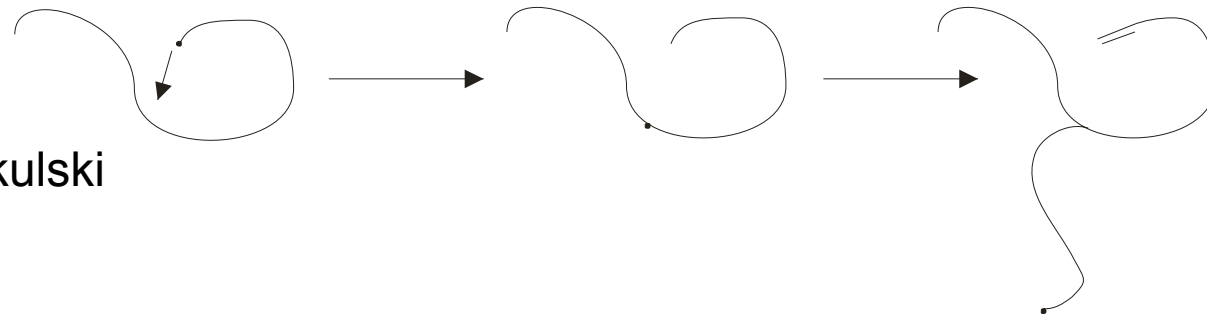
Dugačke i kratke grane

Prijenos lanca

Međumolekulski

Unutarmolekulski
(backbiting)

GRANANJE

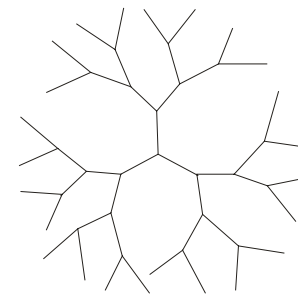
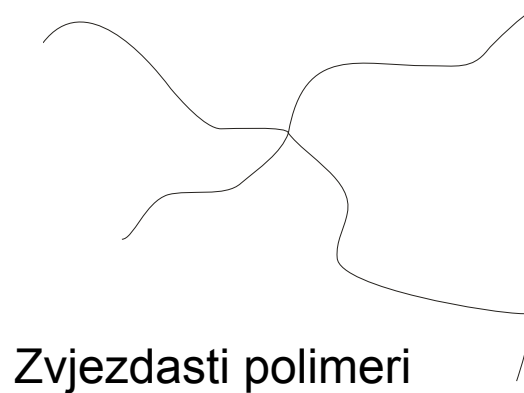
VRSTE GRANANJA

Grananje sa svrhom i namjerom

ABS kopolimeri:

1. Homopolimer butadiena
  2. Otapanje u smjesi stirena i akrilonitrila
  3. Ozračivanje (primjerice)
- Cijepljena kopolimerizacija

Posebne
strukture
za
Posebne
namjene

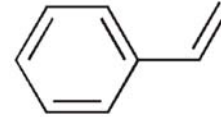
GRANANJE

VRSTE GRANANJA

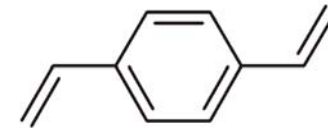
Grananje sa svrhom i namjerom

Vulkanizacija

Umreženje kod vinilnih polimera

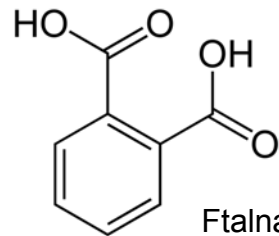

Stiren

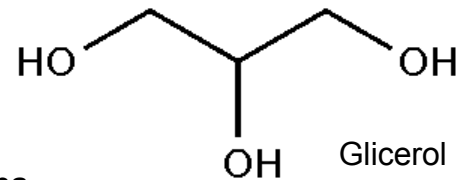

Divinilbenzen

Umreženi poliesteri

Ftalna kiselina

Glicerol

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f do nastanka gela

$$\frac{dP_r}{dt} = \frac{1}{2}k \sum_{s=1}^{r-1} [(f-2)_s + 2][(f-2)(r-s) + 2]P_s P_{r-s} - k[(f-2)r + 2]P_r \sum_{s=1}^{\infty} [(f-2)_s + 2]P_s$$

Pretpostavka jednake reaktivnosti

Pretpostavka – nema prstenastih struktura

fr – ukupan broj funkcionalnih skupina

$r-1$ – broj prethodno nastalih veza

$fr-2(r-1)$ – po vezi nestaju dvije skupine

$(f-2)r+2$ – to je isto to

Što je mer veći, sadrži više funkcionalnih skupina, brže reagira, nestaje, odnosno postaje još veći!

Ukupna brzina polimerizacije (nestajanja funkcionalnih skupina pritom se ne mijenja)

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f do nastanka gela

$$\frac{dA}{dt} = -kA^2 \quad \text{Brzina polimerizacije}$$

$$\frac{A}{A_0} = \frac{1}{1 + kA_0t} \quad \text{Rješenje diferencijalne jednačbe}$$

$$p = \frac{kA_0t}{1 + kA_0t} = \frac{kfP_{1,0}t}{1 + kfP_{1,0}t} \quad \text{Konverzija}$$

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f do nastanka gela

$$P_r = \frac{(rf - r)! f}{[rf - 2r + 2]! r!} p^{r-1} (1 - p)^{rf - 2r + 2} P_{1,0} \quad \text{Raspodjela koncentracija}$$

$$\mu_0 = P_{1,0} \left(1 - \frac{fp}{2} \right) \quad \text{Momenti}$$

$$\mu_1 = P_{1,0}$$

$$\mu_2 = P_{1,0} \frac{1 + p}{1 - (f - 1)p}$$

$$F(r) = \frac{P_r}{\mu_0} = \frac{(rf - r)! f}{(rf - 2r + 2)! r!} p^{r-1} (1 - p)^{rf - 2r + 2} \left(\frac{2}{2 - fp} \right)$$

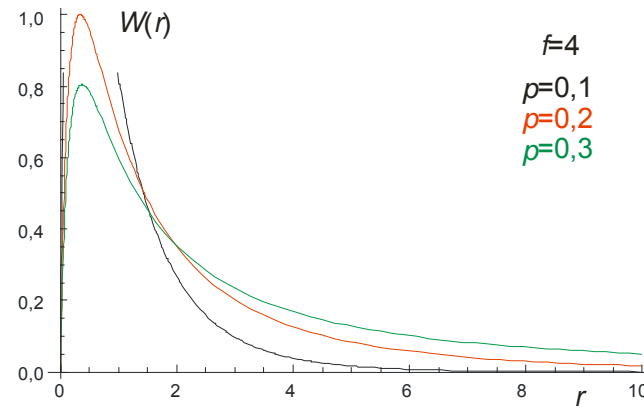
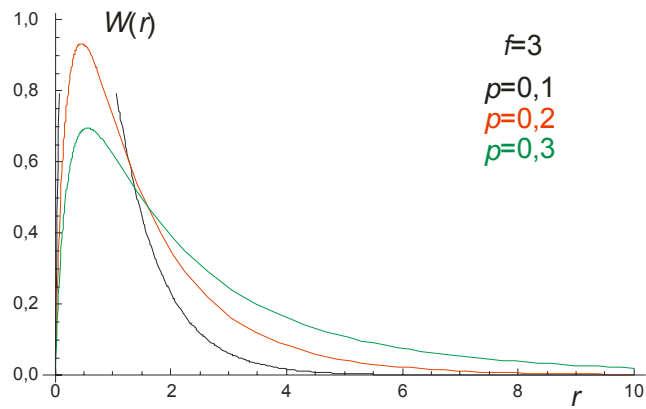
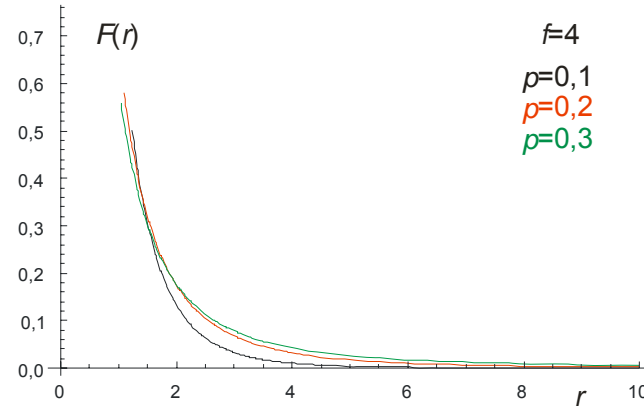
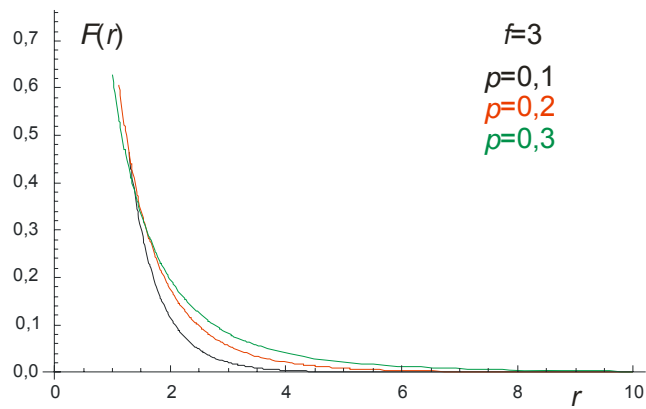
$$W(r) = \frac{rP_r}{\mu_1} = \frac{(rf - r)! f}{(rf - 2r + 2)! (r - 1)!} p^{r-1} (1 - p)^{rf - 2r + 2}$$

Raspodjela stupnjeva polimerizacije

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f do nastanka gela

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f do nastanka gela

$$\bar{r}_n = \frac{2}{2 - fp} \quad \text{Prosjeci raspodjele}$$

$$\bar{r}_w = \frac{1 + p}{1 - (f - 1)p}$$

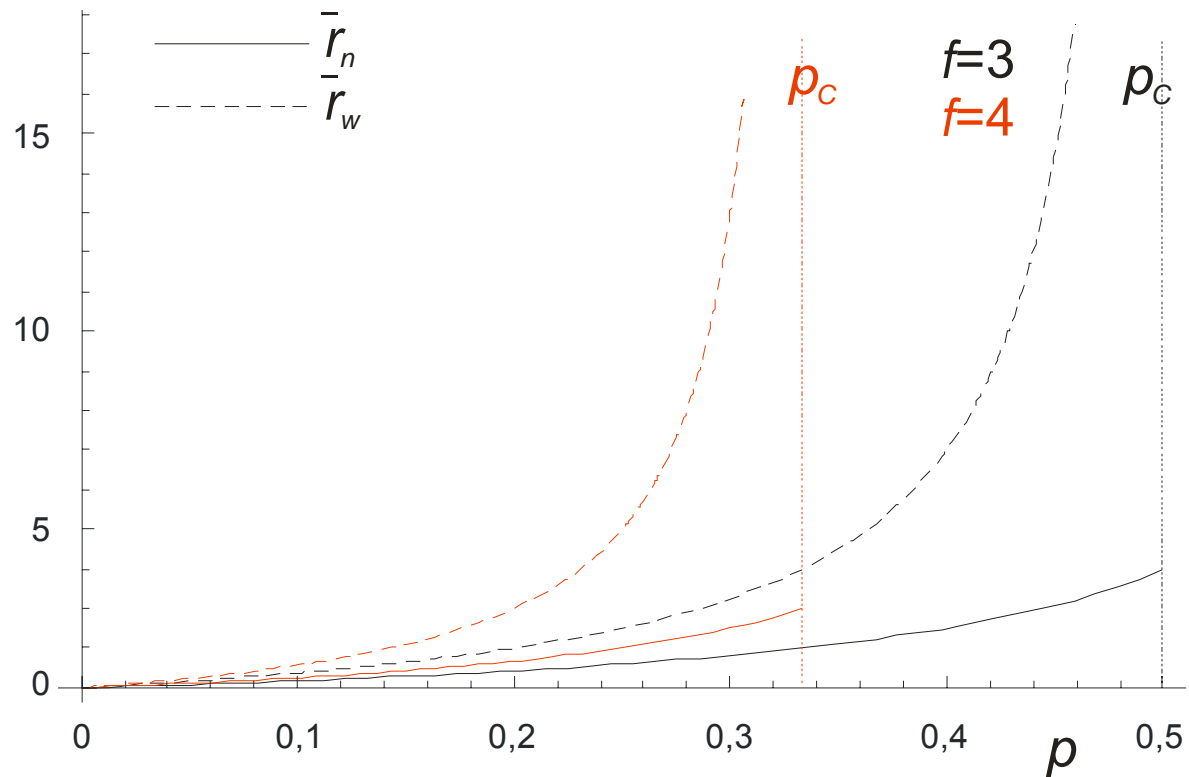
$$p_c = \frac{1}{f - 1} \quad \begin{array}{l} \text{Divergiranje masenog prosjeka} \\ \text{Nastajanje beskonačno velike molekule} \\ \text{Nastajanje gela} \\ \text{Kritična konverzija} \end{array}$$

$$\bar{r}_{nC} = \frac{f - 1}{f - 2} \quad \text{Brojčani prosjek je kalkulabilan}$$

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f do nastanka gela

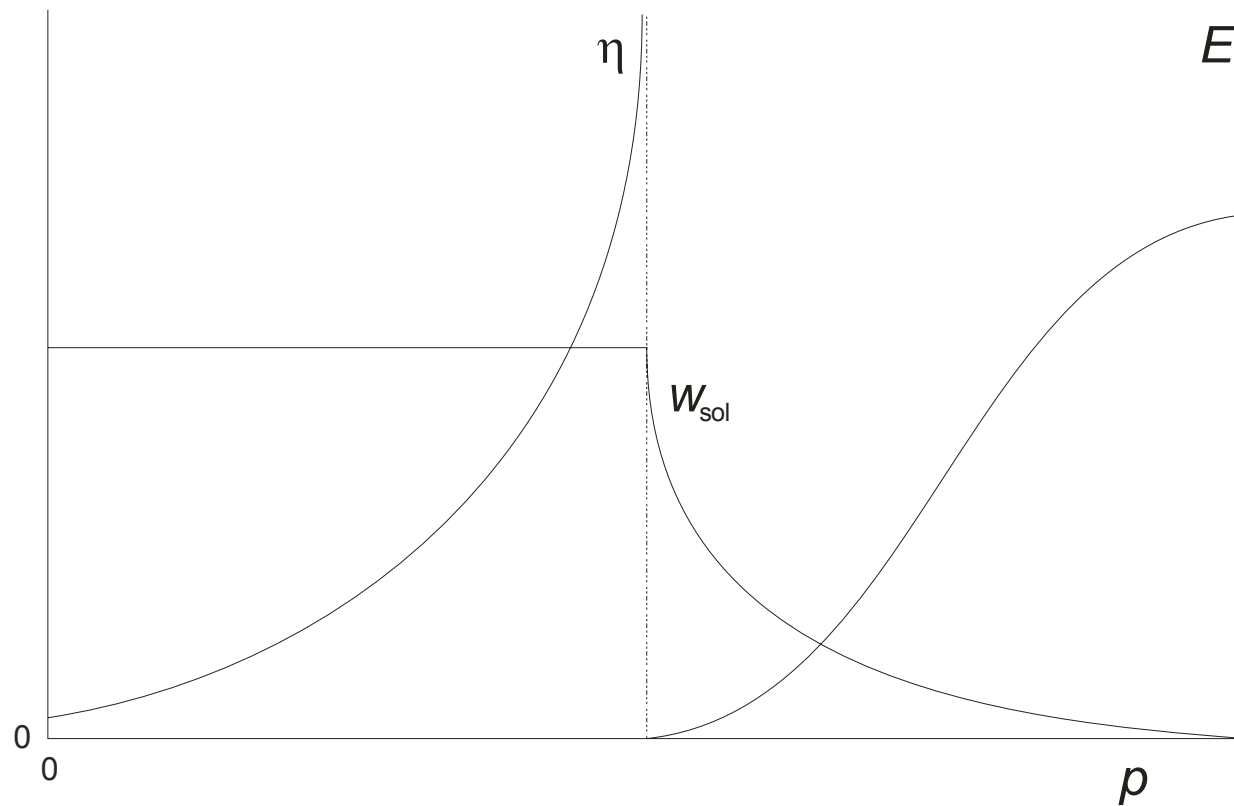

Prosjeci raspodjele kao funkcija konverzije

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f do nastanka gela

Promjena fizikalnih svojstava pri geliranju

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa $A_f + B_g$ do nastanka gela

Primjer – ftalna kiselina i glicerol

$$q = \frac{A}{B} \leq 1 \quad \text{Asimetrija}$$

$$\bar{M}_w = \frac{qgM_A^2 + fM_B^2}{qgM_A + fM_B} + pqfg \frac{pq(g-1)M_A^2 + 2M_A M_B + p(f-1)M_B^2}{(qgM_A + fM_B)[1 - qp^2(f-1)(g-1)]}$$

Maseni prosjek – dobiva se rekurzivskim postupkom

$$\bar{r}_w = 1 + pqfg \frac{pq(g-1) + 2 + p(f-1)}{(qg + f)[1 - qp^2(f-1)(g-1)]}$$

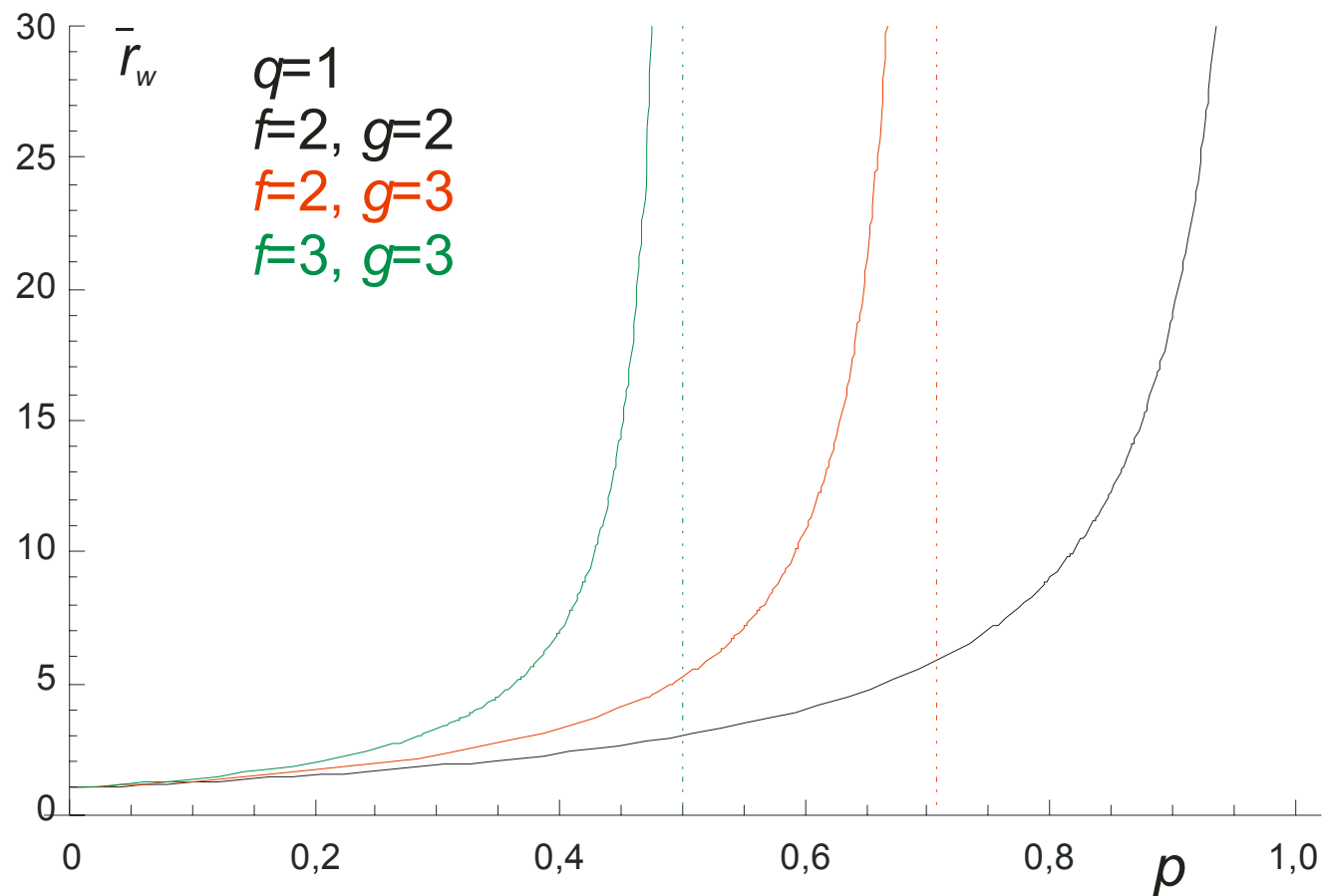
Hipotetski, za jednake mase monomera

$$p_c = \frac{1}{\sqrt{q(f-1)(g-1)}} \quad \text{Kritična konverzija geliranja}$$

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa $A_f + B_g$ do nastanka gela

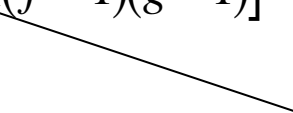
GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa $A_f + B_g$ do nastanka gela

$$\bar{r}_w = 1 + pqfg \frac{pq(g-1) + 2 + p(f-1)}{(qg + f)[1 - qp^2(f-1)(g-1)]}$$

$p = 1$

$$q_c = \frac{1}{(f-1)(g-1)}$$

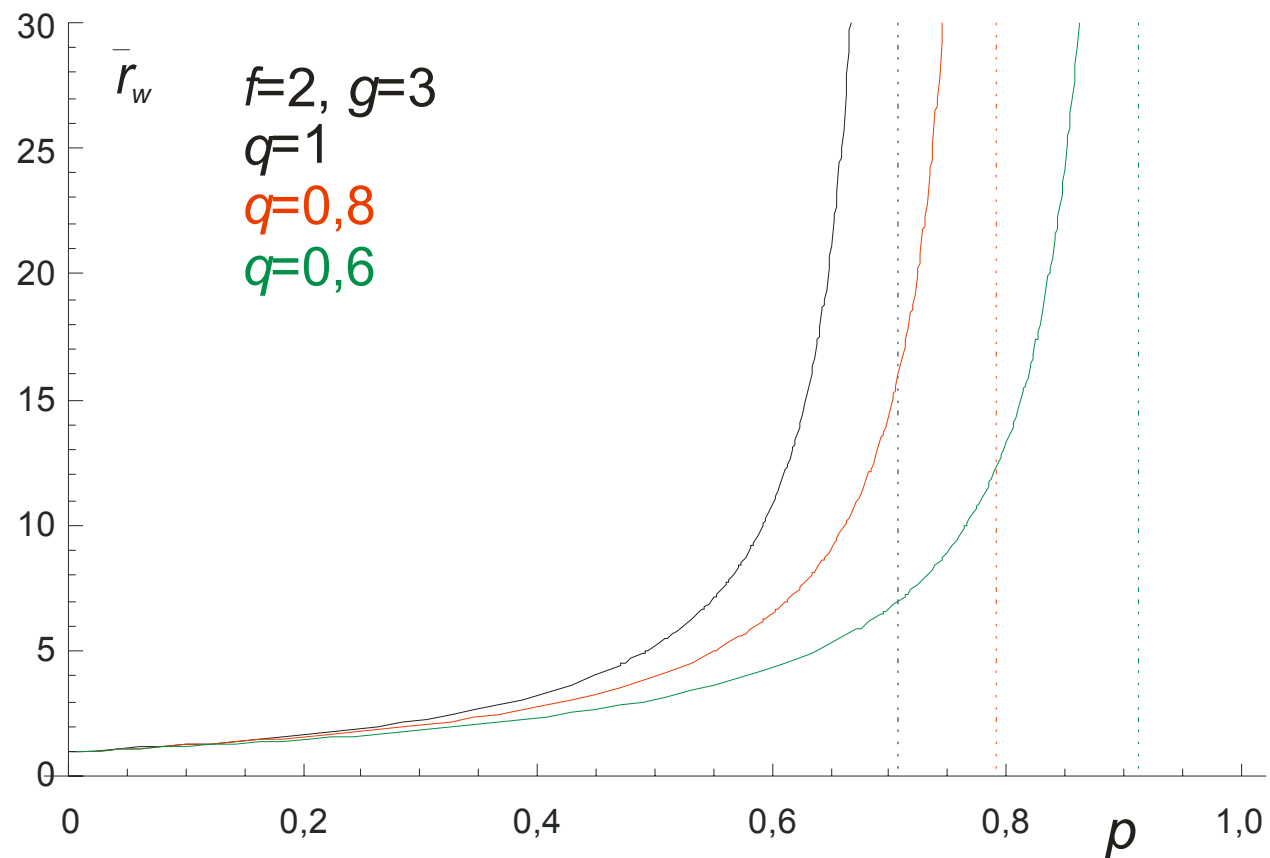
Kritična asimetrija sustava za potpunu konverziju

Asimetrija odgađa nastanak gela

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa $A_f + B_g$ do nastanka gela

Asimetrija odgađa nastanak gela

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f nakon nastanka gela

Sol – topljiva frakcija,
može se ekstrahirati

Odabere se slučajnim izborom monomerna jedinica

$w_{sol} = P^f$ P – vjerojatnost da će se uzduž grane doći do završetka lanca

$P = (1 - p) + pQ$

Vjerojatnost da skupina nije reagirala

Vjerojatnost da se uzduž grane lanca doći do završetka lanca

Vjerojatnost da je skupina reagirala

$Q = P^{f-1}$

$$P = (1 - p) + pP^{f-1}$$

Rekurzijska formula:
Za zadanu funkcionalnost i konverziju
moguće je izračunati P

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f nakon nastanka gela

$$P = \frac{1-p}{p}$$

Za trifunkcionalni monomer

$$w_{sol} = \left(\frac{1-p}{p} \right)^3$$

Udio sola

za $p > 0,5$; tj. nakon točke geliranja

$$P = (1-p) + pP^3$$

Za tetrafunkcionalni monomer

$$w_{sol} = \left(\frac{-p + \sqrt{4p - 3p^2}}{2p} \right)^4$$

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f nakon nastanka gela

$$w_{pen} = fP^{f-1}(1-P)$$

Udio ovješnog (*pendant*) materijala

Vjerojatnost da će se uzduž grane lanca doći do gela

To se mora dogoditi na $f-1$ grana

Vjerojatnost da će se uzduž grane lanca doći do završetka lanca

Bilo koja od f grana može biti vezana za gel

$$w_{pen} = 3 \left(\frac{1-p}{p} \right)^2 \left(\frac{2p-1}{p} \right)$$

Za trifunkcionalni monomer

$$w_{pen} = 4 \left(\frac{-p + \sqrt{4p - 3p^2}}{2p} \right)^3 \left(\frac{3p - \sqrt{4p - 3p^2}}{2p} \right)$$

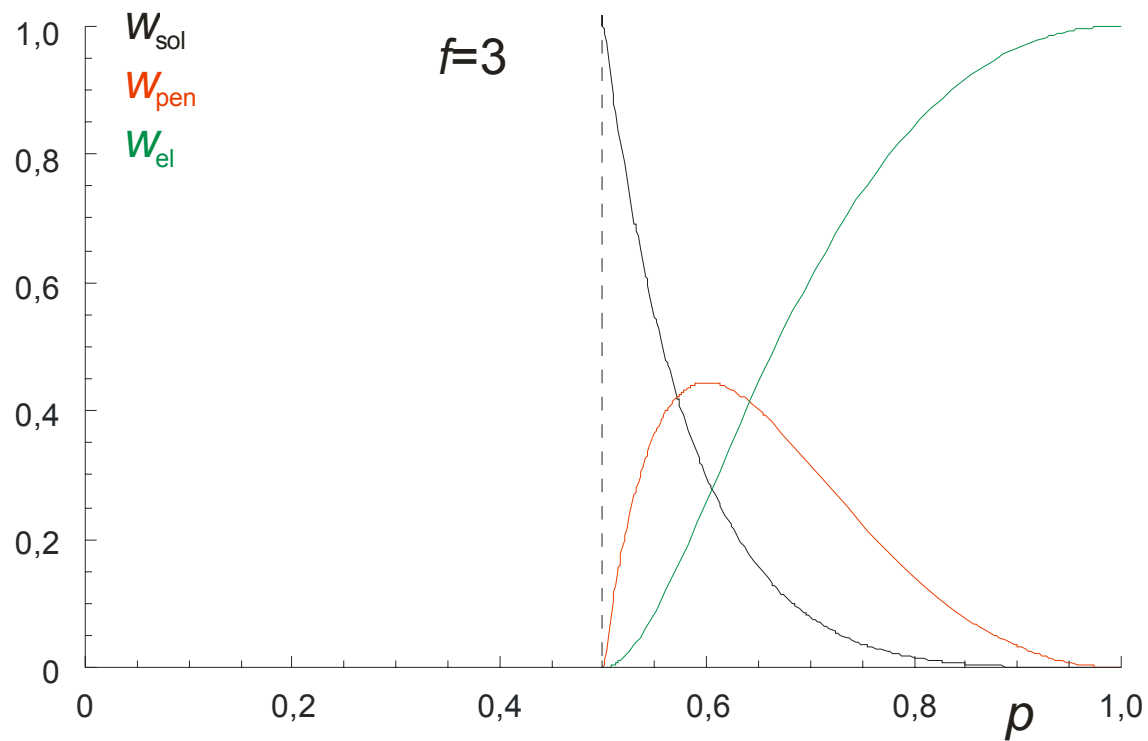
Za tetrafunkcionalni monomer

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa A_f nakon nastanka gela

$$w_{el} = 1 - w_{sol} - w_{pen} \quad \text{Udio elastičnog materijala}$$

GRANANJE

PRIMJERI MODELIRANJA STUPNJEVITIH POLIMERIZACIJA

Polimerizacija tipa $A_f + B_g$ nakon nastanka gela

Jednadžbe se mogu izvesti
Primjeri u tekstu